

Olga Lipińska

Łączany, gm. Wierzbica, woj.
radomskie. Stanowisko I "Stara Wieś"

Informator Archeologiczny : badania 15, 188-190

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

LUBLIN - STARE MIASTO
Plac po Farze

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Lublinie

Badania prowadził mgr Edmund Mitrus /autor sprawozdania/ oraz mgr Andrzej Hunicz. Finansował Zarząd Rewaloryzacji Zabytkowego Zespołu Miasta Lublina. Trzeci sezon badań. Zabudowa miejska. Przełom wczesnego i późnego średniowiecza XIII/ XIV w. .

Kontynuowano badania relikwów kościoła św. Michała /poprzednie prace prowadzono w latach 1977/1978/.

Odsłonięto fragmenty fundamentów wieży kościelnej i zakrystii. Przebadano również dalszą część cmentarza przy północnym fundamencie zakrystii. Stwierdzono, że pochówki występują na kilku poziomach zróżnicowanych chronologicznie. Górne warstwy zniszczone zostały przez liczne wkopy. Część pochówków, zwłaszcza w niższych warstwach przecina wkop pod fundament zakrystii.

Zmarli ułożeni byli na osi E-W, głowami na zachód, w pozycji wyprostowanej. W kilku wypadkach udało się zaobserwować brunatno-brązowe zarysy wokół szkieletów - zapewne ślady drewnianych trumien. W jednym z grobów znaleziono dwa brązowe kabłączki skroniowe o okrągłych przekrojach i esowatych zakończeniach, spoczywającą na kręgach szyjnych żelazną zapinkę oraz rozsypane wokół czaszki liczne gliniane i szklane paciorki. Warstwy grobowe zawierały znaczną ilość fragmentów ceramiki.

Materiały potwierdzają użytkowanie cmentarza już w późnej fazie wczesnego średniowiecza /XIII w. /.

ŁĄCZANY, gm. Wierzbica
woj. radomskie
Stanowisko I "Stara Wieś"

Państwowe Muzeum
Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadziła mgr Olga Lipińska. Finansowało Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Drugi sezon badań. Ślady osadnictwa z okresu wczesnolateńskiego /?/, osada wczesnośredniowieczna /XI-XIII w. /.

Prace na stanowisku I były kontynuacją badań sondażowych o charakterze rozpoznawczym, podjętych w 1972 r. Otwarto wykop obejmujący 6 działek o wymiarach 5 x 5 m, dowlązując go do istniejącej siatki arowej.

W warstwie kulturowej, o niewielkiej miąższości, znajdowały się skorupy wczesnośredniowieczne i średniowieczne przemieszane z niewielką ilością ceramiki ręcznie lepionej pochodzącej z fazy osadniczej starszej niż wczesnośredniowieczna. Odpowiadająca jej warstwa kulturowa została prawie całkowicie zniszczona. Jedynie w nielicznych partiach wykopu zachowała się jasno-brunatna ziemia z ułamkami naczyń grubościennych ze schropowaną powierzchnią; znaleziono w niej również niewielki kubek z odtrąconym uszkiem.

Mała ilość ceramiki ręcznie lepionej i jej duże rozdrobnienie utrudnia poprawne odczytanie chronologii. Wydaje się, że wstępnie należałoby odnieść omawiany materiał do okresu wczesnolateńskiego.

Z osadnictwem starszym niż wczesnośredniowieczne wiąże się prawdopodobnie dość regularna, owalna jama, w której znajdowały się dwa szkielety zwierzęce. Zwierzęta /osobniki młode/ zostały ułożone w pozycji sugerującej intencjonalny pochówek. Hipotezę powyższą należałoby zweryfikować na drodze analizy zoologicznej. Ponadto w jamie znaleziono ceramikę ręcznie lepiącą oraz pojedyncze kości należące do innych zwierząt.

Na obiekt ze szczątkami zwierzęcymi nałożyła się częściowo jama o dość ciemnym zabarwieniu, bardzo uboga pod względem archeologicznym. Została ona odkryta jedynie częściowo; pochodzi prawdopodobnie z okresu wczesnośredniowiecznego.

Ponadto odsłonięto jeszcze w całości dwie jamy, a cztery dalsze obiekty rozpoznano fragmentarycznie. Jedna z jam o powierzchni około 6 m^2 , przeciętnej głębokości 50 cm, miała kształt zbliżony do owalu. Posiadała ona niewielką piwniczkę, zagłębioną w ziemi do około 35 cm. /licząc od poziomu dna jamy/. W ciemnej ziemi z węglem drzewnym i grudkami polepy, stanowiącej wypełnisko jamy, znajdowała się ceramika wczesnośredniowieczna i kości zwierzęce oraz duża ilość kamieni polnych ze śladami przepalenia, pochodzących z rozrzuconego paleniska. Wśród kamieni znaleziono glinianą grzechotkę z zieloną polewą.

Przebadana jama, będąca zapewne pozostałością obiektu o charakterze mieszkalnym, została częściowo zniszczona przez wkopy nowożytne. Z jamą łączyła się niewielka jamka o dość regularnym, owalnym kształcie, prawie jałowa pod względem archeologicznym. Jej pierwotna funkcja jest trudna do określenia.

Druga jama, o powierzchni około 5 m^2 , miała kształt zbliżony do prostokąta. Głębokość jej nie przekraczała 40 cm. W wypełnisku jamy, o dość przemieszanym charakterze znajdowały się pozostałości rozwleconego silnie paleniska, kości zwierzęce, ceramika, ułamany nożyk żelazny i część osieki kamiennej. Pierwotna stratygrafia obiektu została w pewnym stopniu zakłócona przez wkopy i wtręty nowożytne. Z tego względu dokładniejsze ustalenie funkcji i chronologii tego obiektu będzie możliwe dopiero po wnikliwszej analizie materiału i dokumentacji.

Pośród czterech obiektów wczesnośredniowiecznych odsłoniętych fragmentarycznie na uwagę zasługuje jama z obszernym, dobrze zachowanym paleniskiem.

Wśród ceramiki wczesnośredniowiecznej stanowiącej główny wyznacznik chronologiczny, dają się zaobserwować istotne różnice. Zdają się one świadczyć, że na stanowisku I miały miejsce zapewne dwie fazy osadnictwa wczesnośredniowiecznego. Faza starsza jest jednak dotąd słabo reprezentowana w materiale, który w większości pochodzi ze schyłku okresu wczesnośredniowiecznego z XII-XIII wieku.

ŁUPOWO, gm. Bogdaniec
woj. gorzowskie

patrz
okres halsztacki

MROCZKÓW ŚLEPY
woj. piotrkowskie
Stanowisko 1

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadziła mgr Lubomira Tyszler. Opiekę naukową sprawował doc. dr Jerzy Kmiecński. Finansował WKZ w Piotrkowie Trybunalskim. Drugi sezon badań. Cmentarzysko wczesnośredniowieczne /XII-XIII w. /.

Celem kontynuowanych badań ratowniczych było rozpoznanie stanu zniszczenia stanowiska oraz określenia zasięgu cmentarzyska.

Przebadano około 200 m² powierzchni. Odkryto dwa groby szkieleto-
towe: pochówek kobiety z wyposażeniem w postaci dwóch esowatych kabłącz-
ków skroniowych /wym. 9,5 cm/ oraz pochówek dziecięcy bez wyposażenia. Zmarli ułożeni byli na wznak, z rękami wzdłuż ciała, głowy skierowane na zachód.

Uzyskane dane pozwalają stwierdzić, że podczas kilkunastoletniego użytkowania wzgórza, jako żwirowni, zniszczeniu uległa większa część grobów.

W wyniku prowadzonych prac ratowniczych zdołano uratować tylko część cmentarzyska /12 grobów/.

Nie przewiduje się kontynuacji badań.

NOWINKA, gm. Tolkmicko
woj. elbląskie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku